

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 3553/2023
26.06.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ... – ..., Република ..., чији је пуномоћник Предраг Вулевић, адвокат из ..., против туженог ГП „Планум“ АД Београд, чији је пуномоћник Немања Јоловић, адвокат из ..., ради поништаја одлуке и враћања на рад, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 237/22 од 01.06.2023. године, у седници одржаној 26.06.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 237/22 од 01.06.2023. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца за накнаду трошкова одговора на ревизију.

Образложење

Пресудом Трећег основног суда у Београду П1 281/12 од 08.11.2021. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца и поништено решење туженог под бр. ... од 21.07.2011. године, којим је отказан уговор о раду тужиоца бр. .../... од 06.05.2008. године као незаконито. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоца врати на рад. Ставом трећим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца и обавезан тужени да му на име накнаде трошкова поступка исплати износ од 401.750,00 динара. Ставом четвртим изреке, одбијен је као неоснован већи део захтева тужиоца за накнаду трошкова поступка од досуђеног ставом трећим изреке, а до траженог износа, односно за разлику износа од 90.000,00 динара. Ставом петим изреке, одбијен је као неоснован захтев туженог за накнаду трошкова поступка у износу од 715.500,00 динара, са законском затезном каматом од дана када се стекну услови за извршност пресуде до коначне исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 237/22 од 01.06.2023. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена првостепена пресуда у ставовима првом, другом, трећем и петом изреке. Ставом другим изреке, одбијени су као неосновани захтеви тужиоца и туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде, донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка учињених у другостепеном поступку и погрешне примене материјалног права.

Тужилац је дао одговор на ревизију, уз захтев за накнаду трошкова.

Испитујући побијану одлуку у смислу члана 408. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11 ... 10/23 – други закон), Врховни суд је нашао да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Неосновани су ревизијски наводи да је другостепени суд учинио битну повреду из члана 374. став 1. у вези члана 8. ЗПП јер је одлучивао на основу чињеничног стања које је утврђено у првостепеној пресуди. Неосновано се ревизијом указује и на битну повреду поступка из члана 374. став 1. у вези члана 396. ЗПП, јер је другостепени суд у образложењу пресуде оценио битне жалбене наводе и навео разлоге које је узео у обзир по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био у радном односу код туженог на неодређено време почев од 20.07.1996. године, на пословима ... (на основу уговора о раду заведеног под бр. ... од 02.08.2008. године). Тужилац је био на неплаћеном одсуству у периоду од 04.06.2010. године до 03.06.2011. године. Дана 20.06.2011. године није се појавио на градњи „...“, где је радио, нити је доставио било какав доказ о оправданом одсуствовању са рада. Тужени је упутио тужиоцу писмено упозорење бр. ... од 24.06.2011. године у коме је навео основ за давање отказа, које упозорење му није лично уручено. Због тога је тужени сачинио службену белешку бр. .../... од 30.06.2011. године о неуспешном покушају уручења упозорења пред отказ уговора о раду тужиоцу, након чега је у смислу члана 185. Закона о раду упозорење објавио 30.06.2011. године на огласној табли у свом седишту, тако да се по истеку рока од 8 дана од дана објављивања упозорење сматра достављеним запосленом (08.07.2011. године). На ову околност током поступка тужени није доставио извод из књиге евиденције са тачним навођењем стављања и скидања писменог упозорења на огласну таблу.

Решењем туженог бр. ... од 21.07.2011. године, тужиоцу је отказан уговор о раду са даном 18.06.2011. године из разлога што се није вратио на рад код послодавца у року од 15 дана од дана истека рока за неплаћено одсуство, као отказног разлога из члана 179. став 1. тачка 5. Закона о раду и члана 108. став 1. тачка 6. Колективног уговора туженог. Као доказ о уручењу решења о отказу уговора о раду достављена је фотокопија повратнице која је пропорушеном пошљицом бр. ... дана 25.07.2011. године, упућена тужиоцу на адресу у ... (..., улица ... бр. ...), са потписом тужиоца и датумом пријема 25.07.2011. године. Међутим из исказа тужиоца, којем је првостепени суд поклатио веру, утврђено је да тужилац није примио ни предметно решење о отказу уговора о раду, већ је оно први пут достављено његовом адвокату уз одговор на тужбу, а што је утврђено и графолошким вештачењем који је утврђено да се на предметној повратници не налази потпис тужиоца. Синдикална организација код туженог није

имала примедби на упозорење пред отказ уговора о раду који је дат тужиоцу и била је мишљења да свако кршење радне дисциплине треба санкционисати.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су усвојили тужбени захтев, оценивши као неоснован приговор неблаговремености тужбе јер је тужба поднета у року из члана 185. тада важећег Закона о раду у односу на достављање решења о отказу уговора о раду адвокату тужиоца уз одговор на тужбу. Првостепени суд је закључио да писмено упозорење није достављено тужиоцу лично јер га није потписао (писмено достављено повратницом од 27.06.2011. године препорученом пошљиком, без навођења о ком писмену се ради). Писмено упозорење није било истакнуто на огласној табли туженог у смислу правила из одредаба чланова 76. и 77. Закона о општем управном поступку и члана 185. тада важећег Закона о раду јер тужени до закључења главне расправе на ову околност није доставио никакав ваљани, прихватљив писмени доказ којим би се на несумњив начин утврдило да је тужилац писмено упозорен. При чему је првостепени суд ценио да је терет доказивања на страни туженог у смислу одредбе члана 231. Закона о парничном поступку, сматрајући да се упозорење доставља као и сваки други појединачни акт из одредбе члана 193. став 2. и члана 185. ставови 2. и 5. Закона о раду. Наиме, упозорење од 24.06.2011. године (услед очигледне грешке у писању наведено 24.05.2011. године) није ни могло бити истакнуто на огласној табли из разлога што по одредби члана 77. став 2. Закона о општем управном поступку када се лице коме је достављање требало лично извршити не затекне у стану, посебно у просторији радног места, такво лице ће се обавестити кад и на ком месту га може наћи, па ће му код неког од лица наведених у члану 74. истог закона оставити писмено обавештење да у одређени дан и час буде у стану односно на радном месту ради примања писмена, а ако после тога достављач не затекне лице коме достављање треба да се изврши, поступаће на начин који је прописан чланом 76. овог закона и тада се сматра да је достављено прибијањем на огласну таблу. Недостављање писменог упозорења тужиоцу о разлозима за отказ уговора о раду представља апсолутно битну повреду поступка у којем тужени послодавац ставља запосленом до знања да је својим радњама изазвао настанак отказног разлога како би се исти о свему могао изјаснити, односно ускраћивање права на одбрану што за последицу има поништај као незаконитог предметног решења о отказу уговора о раду и право тужиоца на реинтеграцију односно враћање на рад.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, правилно су нижестепени судови применили одредбе чланова 175., 179. ставови 2. и 3. и 180. Закона о раду („Службени гласник РС“ бр. 24/05, 61/05 и 54/09) када су усвојили захтев тужиоца за поништај предметног решења о отказу уговора о раду од 21.07.2011. године и за враћање тужиоца на рад.

Чланом 175. Закона о раду прописано је да радни однос престаје, између осталог, и отказом уговора о раду од стране послодавца или запосленог (тачка 4.). Чланом 179. овог закона став 1. прописано је да послодавац може запосленом да откаже уговор о раду ако за то постоје оправдани разлог који се односи на радну способност и његово понашање и то: ако се не врати на рад код послодавца у року од 15 дана од дана истека рока за неплаћено одсуство или мировање радног односа. Чланом 180. став 1. овог закона прописано је да послодавац дужан да пре отказа уговора о раду у случају из члана 179. ставови 2. и 3. овог закона, запосленог писменим

путем упозори на постојање разлога за отказ уговора о раду и да му остави рок од најмање осам дана од дана достављања упозорења да се изјасни на наводе из упозорења. У упозорењу из става 1. овог члана послодавац је дужан да наведе основ за давање отказа, чињеница и доказа који указују на то да су се стекли услови за отказ и рок за давање одговора на упозорење (став 2.).

Чланом 108. став 1. тачка 6. Колективног уговора туженог од 31.03.2011. године предвиђен је као један од разлога за отказ уговора о раду и то ако се запослени не врати на рад код послодавца у року од 15 дана од дана истека рока за неплаћено одсуство или мировање радног односа у смислу закона.

Смисао упозорења је да се запосленом стави до знања да је својом радњом, односно поступком изазвао поступак отказног разлога како би се изјаснио о свему што му се ставља на терет, а пре свега о томе да ли је учинио повреду радне обавезе односно нарушио радну дисциплину и да ли уопште постоје разлози за повреду радне обавезе или кривице, да ли постоје друге околности од значаја за чињенично и правно разјашњење случаја. Оваквом разумевању упозорења доприноси уставно јемство права на одбрану, односно на изјашњавање, као и Конвенција међународне организације рада број 158. о престанку радног односа која предвиђа да се отказни разлози и понашање не могу применити пре него што се раднику омогући да се брани од навода из упозорења, што значи да му се омогући да се брани и изјасни о постојању разлога за отказ уговора о раду.

Имајући у виду наведено, по оцени Врховног суда, правилан је закључак нижестепених судова да је предметно решење о отказу уговора о раду ништаво. Пре отказа уговора о раду, тужени послодавац није тужиоцу уручио упозорење на разлоге за отказ уговора о раду лично (што ни тужени не спори у ревизији), већ га је истакао на огласну таблу, о чему је сачињена службена белешка, али на ову околност није доставио извод из књиге евиденције са тачним навођењем када је писмено упозорење истакнуто на огласној табли туженог, односно када је скинуто са огласне табле. упозорење од 24.05.2011. године. Стога су ревизијски наводи оцењени као неосновани.

Из наведених разлога, Врховни суд је на основу члана 414. став 1. ЗПП одлучио као у ставу првом изреке.

Захтев тужиоца за накнаду трошкова за састав одговора на ревизију је одбијен као неоснован јер нису били потребни за вођење ове парнице, у смислу члана 154. став 1. ЗПП.

На основу члана 165. став 1. ЗПП одлучено је као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Звездана Лутовац,с.р.**

**За тачност отправка
заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**